

Streszczenie

Obraz przemian polityczny w Chile przedstawiony w opiniotwórczej prasie amerykańskiej w latach 1952-1973

W 1973 roku w Chile wybuchł krwawy zamach stanu, który rozpoczął wieloletnią dyktaturę wojskową Augusto Pinocheta. Dla świata wydarzenie to było szokiem, ponieważ kraj ten uchodził za jedną z najbardziej stabilnych demokracji w regionie. Do tego tragicznego momentu doprowadził skomplikowany splot wydarzeń, powodowanych czynnikami zarówno wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi. Przewrót brutalnie przerwał rządy demokratycznie wybranego prezydenta Salvadora Allende, który pragnął podążać „chilijską drogą do socjalizmu”. Miała to być przemiana ewolucyjna, demokratyczna – w odróżnieniu od tej kubańskiej – rewolucyjnej. Najważniejszymi założeniami jego programu była nacjonalizacja przemysłu, reforma agrarna oraz rewizja relacji chilijsko-amerykańskich.

W pracy zobrazowano przemiany polityczne w Chile, w latach 1952-1973, na podstawie doniesień prasy amerykańskiej. Podczas analizy zebranego materiału wyłoniły się zagadnienia dominujące charakteryzujące relacje chilijsko-amerykańskie. Były to: związki gospodarcze pomiędzy Chile a USA oraz obawa przed komunizmem.

W pracy wykorzystano metodę analizę treści prasy. Korzystano ze źródeł prasowych, w tym z następujących opiniotwórczych tytułów prasowych: *The New York Times*, *Chicago Tribune*, *Washington Post*, *Los Angeles Times*, *Wall Street Journal*, *The Boston Globe*, *The Christian Science Monitor*.

Od 1952 roku uwaga prasy skupiała się na Chile (i na Salvadorze Allende) w czasie wyborów prezydenckich, bowiem kandydat lewicowej koalicji, zaczął zdobywać w nich coraz większe poparcie. To właśnie wybory w Chile, ze względu na niezmiernie wysokie uprawnienia prezydenta, przykuwały uwagę amerykańskiej prasy.

Przemiany polityczne w Chile były obserwowane przez rząd USA, co znalazło odzwierciedlenie w amerykańskiej prasie. Zwiększenie zainteresowania Chile można zaobserwować wraz ze wzrostem znaczenia partii lewicowych, których program mógłby zagrozić amerykańskim interesom gospodarczym w tym kraju. Można to także powiązać ze wzrostem obaw o bezpieczeństwo w regionie – szczególnie w świetle wydarzeń na Kubie.

Prasa amerykańska pełniła wieloraką rolę. Z jednej strony przedstawiała obraz przemian politycznych czytelnikom. Z drugiej strony miała konkretny wpływ na relacje chilijsko-amerykańskie. Była też forum do dyskusji przedstawiając artykuły zawierające różne punkty widzenia. Była głosem rządu, który obawiał się antyamerykańskich działań Salvadora Allende, ale również publikowała artykuły krytykujące postępowanie Waszyngtonu. Szczególnie widoczne to było podczas oskarżenia ITT i CIA o ingerencję w chilijskie sprawy wewnętrzne

Praca zawiera analizę dynamiki zainteresowania prasy amerykańskich przemianami politycznymi w Chile. Zainteresowanie tematyką chilijskich wyborów prezydenckich rosło wraz ze zwiększającym się prawdopodobieństwem wygranej Salvadora Allende. Pierwszy wzrost widać w momencie, gdy po wyborach z 1958 roku Allende uzyskał drugi wynik w wyborach i jego szansa na wygraną w 1964 roku była bardzo duża. Dodatkowy czynnik stanowiła Rewolucja Kubańska i obawa o rozszerzanie się komunizmu w Ameryce Południowej. W czasie samej prezydentury Salvadora Allende (1970-1973) dominującymi tematami były: sprawy gospodarcze oraz nawiązanie relacji Chile z krajami socjalistycznymi.

To bezsprzecznie pucz z 11 września był momentem, który wywołał największe poruszenie amerykańskiej prasy. Pomimo tego, że Chile uchodziło za kraj o stabilnej demokracji o możliwości wybuchu zamachu stanu spekulowano przed każdymi kolejnymi wyborami prezydenckimi.